HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אם הקפיד עליו אין לו. והא דקתני אם יכול לנעול טמא כשהקפיד: **בחורפא.** שאפילו אמא לו טעם כלום: **מבערב קתני.** אבל אמא אכל כשאר ב"ש: **לאפוקי דקדים.** קודם היום לאחר שניעור משנתו ואכול ממתקו ומעביר את כחו: **בשם.** דקתני ניעור כל הלילה הרי זה רוק תפל לו לניעור ממש אלא מתנמנם דולמי שינה של לילה שניען ושינה היום אע"ג דיכן לאו תפל הוא הואיל ונעשה כלום שהטועם שחרית נהנה כל היום כולו: **בשבים ושנה על שלש שעות.** שהוא עשוי לבוא בשלש שעות: **נימא.** מתני' דבעי לעיסה כלי שיאכל רוק מעורב בגריסין מפייע ליה לריש לקיש: **עובר.** קודם. שהמלה מעכיר כח הגריסין: **ויעבור אם הכושי.** קדם לפניו: **שהחמילו.** שהסריחו: **הני מי רגלים דילך לו זוקן.** של זקן מעלו טפי: **מכושין.** מעלו טפי: **נימוס החמה.** מעלו טפי: **נעי רבי ירמיה בתי שלש פעמים דקניני לחטווי ולחוויי חד.** הולכה והופלה משיב חד לו ולמת לחטווי משיב חד ולחוויי חד דהוו להו תרי: **שניים לרחשונים.** נתר ובורית וקמוניא ומשלג לרוק תפל ומי גריסין ומי רגלים: **שני חדא שניים עלו לו.** לחתם שהעביר בשניים עלו לו: **לראשונים לא עלו לו.** וכי הדר מעביר נתר ובורית וקמוניא ומשלג זימנא לחריתי בתר רוק וגריסין ומי רגלים נמנא עודרין עליו כסדרן: **ותניא לידך כו'.** וקשיין להדדי: **לחמר לחניי הא והא שניים להו שניים.** שהעביר (פ) שניים שהיה לו להעביר לראשון עלו לו ולראשונים שהעביר לראשון לא עלו לו דהכי שפיר כי הדר מלרכינן לעבוריכו בתר שניים הוי ליה כסדרן: **ומאי לראשונים.** דקתני בחידך בריישא עלו לו: **לראשונים לכסדרן.** שהיה להעביר תחלה שהוא העביר לבסוף דהוו להו הך לראשונים לכסדרן שניים להעברתן: **מתני' מפקפק.** (ו) לישטרילי"ר בלע"ז: **פי לרפה.** נגד טבורה: **שפולי מעיה.** בית הרחם: **ומופפת.** בגמרא פריך מאי קאמר: **למרמורות.** פרילוי"ש: **לוחזון לוחה.** בכך למולה להיות בכל עת שהיא רוחה: **דיה שעמה.** בכל רחיצה שתרחה ע"י ומטות לגו: **כיולא בהן.** מפרש בגמרא (ע"ב): **גבי' כוספות דיומי.** כגון מטו"ו לעו"ו: **הא קא שפיא ואזלא.** והיכן הוא הוסת הולל וכל ימיה רוחה:

בשופעת

פעמים הרי זה וסת: גבי' תנינא חדא זימנא (ס)**כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה התם בוסתות דיומי הכא בוסתות דגופא כדקתני אלו הן וסתות היתה מפקחת מעטשת בפי כריסה ובשפולי מעיה ושופעת שופעת הא שפעה ואזלא אמר עולא בריה דרב עלאי**

בשופעת

אם הקפיד עליו אין אי לא לא: איזהו רוק תפל: תנא (א)**כל שלא טעם כלום מבערב סבר רב פפא קמיה דרבא למימר כמאן דאמר לא טעם מידי באורתא אמר ליה רבא מי קתני בערב** [ב]**מבערב קתני לאפוקי היכא דקדים ואכיל אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן** [ג]**איזהו רוק תפל כל שעבר עליו חצות לילה ובשינה למימרא דבשינה תליא מילתא** [ד]**והתנן ישן כל היום אין זה רוק תפל ניעור כל הלילה הרי זה רוק תפל התם במתנמנם** [ה]**היכי דמי מתנמנם אמר רב אשי נים ולא נים תיר ולא תיר דקרו ליה ועני ולא ידע לאהדורי סברא וכי מדכרו ליה מדכר תנא** [ו]**השבים ושנה פרקו אין זה רוק תפל ועד כמה אמר רב יהודה בר שילא אמר רב אשי אמר רבי אלעזר** [ז]**כל שיצא רוב דבורו של שלש שעות: מי גריסין לעיסת גריסין של פול וכו': לימא מסייע ליה לריש לקיש דאמר ר"ל רוק תפל צריך שיהא עם כל אחד ואחד דלמא** [ח]**הבלא דפומא מעלי מתניתין דלא כרבי יהודה דתניא ר' יהודה אומר מי גריסין רותח ועובר שיתן לתובו מלח** [ט]**מאי משמע דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא אמר ר"נ בר יצחק דאמר קרא** [י]**וירץ אחימעץ דרך הככר ויעבור את הכושי אביי אמר מהכא** [1]**והוא עבר לפניהם ואיבעית אימא מהכא** [2]**ויעבור מלכם לפניהם וה' בראשם: מי רגלים** [3]**שהחמיצו: תנא** [י]**כמה חימוצן שלשה א"ר יוחנן כל שיעורי חכמים בכתמים צריך שיעור לשיעורן דילד או דזקן דאיש או דאשה מכוסים או מגולים בימות החמה או בימות הגשמים:** [יא]**וצריך לכסכם שלש פעמים: בעי רבי ירמיה אמטויי ואתויי חד או דלמא אמטויי ואתויי תרתי מאי** [יב]**תיקו: העבירן שלא כסדרן: ת"ר הקדים שניים לראשונים תני חדא שניים עלו לו ראשונים לא עלו לו ותניא אידך ראשונים עלו לו שניים לא עלו לו אמר אביי אידי ואידי שניים עלו לו ולא ראשונים ומאי ראשונים ראשונים לכסדרן ושניים להעברתן: מתני'** [יג]**כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה** [יד]**ואלו הן הוסתות מפקחת ומעטשת וחוששת בפי כריסה ובשפולי מעיה ושופעת וכמין צמרמורות אוחזין אותה וכן כיוצא בהן** [טו]**וכל שקבעה לה שלשה**

מפקחת. פי' נקונטרס לשטרילי"ר בלע"ז ואין נראה אלא כמו שפירש בשבת (דף קלו.) גבי פיהק ומת בחליי"ר כדאמר בברכות (דף כד:) גבי רבי שהיה מפסק ומניח ידו תחת סנטרו: **מעטשת.** לישטרנוי"ר וגוסף פירש רש"י בגמרא בחליי"ר ואין נראה אלא פירוש רוטי"ר וכן (ו) גיהק בתפלה רוטי"ר ובערוך פירש קול היוצא מן הגרון ממוך מאכל כגד וזה רוטי"ר ואין נראה לפרש שנגלוטי"ר. וכולהו הני וסתות מיירי שמפסקת או מעטשת שעה או שתים בעת שרגילה לראות אבל משום פיהוק או עיטוש אחת זימנא לא קבעה מדמפליג (ט) בין תחלת וסת לסוף וכמה פיהוק ואחד עיטוש לא שייך תחלה וסוף:

לימים

בשופעת

דש"פ לריש לקיש שכל הבלוע שתינו יכול לנעול אפילו על ידי הדחק בצפון טהורה אותם לו דיכול לנעול ע"י הדחק טמאה אפילו בטומאה לחומייתא ומה כן בדם תבוסה דרבנן אפילו על ידי הדחק טהור והשתא מפרש בפיפק ויהיב טעמא לריש לקיש (כ) בטומאה לחומייתא דכי תינו יכול לנעול אפילו על ידי הדחק טהורה אבל יכול לנעול על ידי הדחק טמאה ולר' יוחנן דמפרש כדמשני רב פפא פירוש לריש לקיש מתכבסת ויוצא ממנו בתכוסת שתם ומייתי כל הבלוע ליתן טעם לריש לקיש (ג) לתינו יכול לנעול כלי אפילו הקפיד בפירוש תין קפיקתו קפידא דבטלה דעתו אבל כל שהם שאין דרכן להקפיד בריישא כל שהם יכול לנעול על ידי הדחק ועל ידי כבוס שתם תינו יכול לנעול טהור הואיל ואין דרך להקפיד בשתם והיינו כדמשני רב פפא כל היכא דתינו יכול לנעול כו' והשתא רב פפא תינו סותר מה שאמר למעלה אלא נמ לתרץ דש"פ הא יכול לנעול על ידי הדחק והקפיד עליו להוציאו טמא וכי קאמר לעיל טהור בשלא הקפיד עליו להוציאו ולא היה נרין רב פפא לומר אלא שהם בדקפיד עליו להוציאו כל שהם שאין דרכן להקפיד בריישא נמי יכול לנעול על ידי הדחק ועל ידי כבוס שתם תינו יכול לנעול טהור הואיל ואין דרך להקפיד בשתם והיינו כדמשני רב פפא כל היכא דתינו יכול לנעול כו' והשתא רב פפא תינו סותר מה שאמר למעלה אלא נמ לתרץ דש"פ הא יכול לנעול על ידי הדחק והקפיד עליו להוציאו טמא וכי קאמר לעיל טהור בשלא הקפיד עליו להוציאו ולא היה נרין רב פפא לומר אלא שהם בדקפיד אלא נמ לאסמיעינן פלוגתא דרבי יוחנן ור"ל דלריני בדלא קפיד ויכול לנעול על ידי הדחק דר"ל בטמא וכ"ש מטהר: **נים ולא נים תיר ולא תיר. פי'** נים ולא נים בתחלת שינה תיר ולא תיר בסוף שינה כשהוא ניעור משנתו ובערבי פסחים (פסחים קכ:) נמי גבי נתנמנמו יחלכו ונקיטו כי האי לישנא נים ולא נים תיר ולא תיר מיכא לפרושי בכי האי גוונא נים ולא נים שעתה בתחלת הלילה מתחיל להתנמנם תיר ולא תיר שינן בתלי הרהשון ועתה כשמגיע בתחלת הלילה היה מתחיל ליעור והוה ליה תיר ולא תיר): **תנא** כמה חימוצן שלשה ימים. קשה לדפרק רבי עקיבא (שבת דף 5.) קתמר גבי מי רגלים שהחמילו בני מ' יום משמע ולא קודם לכן ומיכא בפריס דגרסי עד מרבעים יום ולפי זה ניחא לחיכא למימר משלשה ועד מרבעים מעלו ומיכא בפריס דגרסי בן מרבעים וקתי מתיוקי שהוא בן מ' יום וקשה דהא לקתן מיבעיא להו לילד או דזקן וי"ל דש"פ לילד דווקא או שפיכי דזקן מעלו טפי וכן משמע מדקאמר לחים או לחשה ולימא למימר או לחשה דוקא דהא לילד או דזקן נקט לשון זכר וכן בשבת בן מ' לשון חים מיטו תימה אחמיך לא מייתי הכא בריישא יותר מהכא והכא מאחיך בדין מי רגלים יותר מהתם ונראה לומר דבריישא דהתם קאי אשינה דכתיב (ישעיה ב) [שמואל ב יח כג] 1. ויהי מה ארוץ ויאמר לו רוץ ויֵרץ אחימעץ דֶּרֶךְ הַכִּכָּר וַיַּעֲבֹר אֶת הַכּוּשִׁי: 2. וְהוּא עֹבֵר לִפְנֵיהֶם וַיֵּשֶׁתְּחוּ אַרְצָה שָׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אֲחִיזוֹ: 3. עָלָה הַפֹּרֵץ לִפְנֵיהֶם פָּרָצוּ וַיַּעַבְרוּ שַׁעַר וַיֵּצְאוּ בוֹ וַיַּעֲבֹר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם וַיְיָ בְּרֹאשָׁם: מיכה ב יג

תורה אור השלם

תום' הרא"ש

ובמה חימוצה ג' ימים. בשבת פרק ר' עקיבא מפרש בגמרא מ' יום ובמי רגלים דהכא איירי דקתני התם ר' יהודה אומר כדי להעביר את הכתם [ויי"ל] דכאן פי' דפחות מג' ימים לא מהני והתם [אמר] דטפי ממ' יום לא מהני. ויי"מ הא דקאמר התם בן מ' יום היינו של תינוק בן מ' יום והא דמיבעיא ליה הכא דילד או זקן י"ל דה"ק דילד או אפי' דזקן. ונקצת תימה דלא מייתי בשמעתין ההיא דשבת: דילד או דזקן. כולה שמעתין מוכחא דמי רגלים ממש דמתניתין מי רגלים ממש ולא עשב שכך שמו ומי רגלים דפיטום הקטרת ומי רגלים דהכא שורין כדמוכח בפ' דם חטאת דפריך והא בענין לאעבורי סממנין על הכתם ותנן אין מכניסין מי רגלים למקדש ודלא כדברי המפרשים שהוא עשב ששמו מי רגלים ובשביל ששמו מכוער אין מכניסין אותו למקדש: **ותניא** אידך ראשונים עלו לו שניים לא עלו לו. ונקשה ליה מברייתא אברייתא וגם פי' דברייתא תנינא לא ידע: **מפחק.** פרש"י אשטורלייה. אדם שפושט אבריו. ובפ' אם לא הביא גבי פיהק ומת פי' פלייר אדם הפותח פיו. וכן נראה מהא דאמרינן בברכות גבי ר' כשהיה מפחק היה מניח ידו על סנטרו. ובערוך פי' קול היוצא מן הגרון מתוך שאכל מאכל כבד. ונראה דלא איירי בקביעות ווסת דגיהוק ופיהוק דחדא זימנא אלא כמה פעמים היא עושה כן בשעת ווסתה דבחד פיהוק ובחד עיטוש לא שייך תחלה וסוף וכל אלו וסתות דגופה אין להם זמן קבוע:

לו א ב ג ד ה ו ז מיי' פ"ט מהל' מיטורי ביאה הל' לח:

לז ח ט י מיי' שם הלכה ט ומומרא:

לח כ מיי' שם הל"ד ופ"ד מהל' מאכל ומושב הל"ז:

לט ל מ מיי' שם פ"ח הל"ג ופ"ג מהל' מאכל ומושב הל"ו סמג לאוין קיג טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' יט:

1. ויהי מה ארוץ ויאמר לו רוץ ויֵרץ אחימעץ דֶּרֶךְ הַכִּכָּר וַיַּעֲבֹר אֶת הַכּוּשִׁי: 2. וְהוּא עֹבֵר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אֲחִיזוֹ: בראשית לג ג 3. עָלָה הַפֹּרֵץ לִפְנֵיהֶם פָּרָצוּ וַיַּעַבְרוּ שַׁעַר וַיֵּצְאוּ בוֹ וַיַּעֲבֹר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם וַיְיָ בְּרֹאשָׁם: מיכה ב יג

(ס) ג' יעב"ץ והמגיל, ב) פסחים קכ: מעגיל יב: יבמות נל", ג) סוכה לט. פסחים ז: קיט: מגילה כח: [מנחות לה:], ד) [מנחות עו. ב"ק קיט:], ה) לעיל ב", ו) [וכולו מדם שפוטו מגליו כ"ב הרש"ם], (וע"ע תוס' מעגיל יב: ד"ה ניסן), ז) אבל בגמרות שלפנינו ליתא התם אלא הכי מילתא דבן מ' יום ע"ש. ובפסחים קכ: ד"ה בן מרבעים], ט) [ערי מנחות מג. ובכתוב שם ד"ה בן מרבעים], י) [בכורות כד.], כ) [במתניתין לקמן ע"ב],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר מפני וכו' שניים שהעביר שניה שהיה וכו': (ב) תוס' ד"ה נקף סב ע"ב) הא יכול וכו' לריש לקיש מטומאה לחוייתא וכו': (ג) בא"ד לכיון דבאינו יכול לנעול וכו' נמי דיכול לנעול ע"י הדחק:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוד"ה (נקף סב ע"ב) הא יכול וכו' ואם לאו מיכול לנעול אפי' ע"י הדחק מטמא טומאה דחוייתא וכו' כ"ל בע"ז ועי' מהרש"א וכיל"ל:

לעזי רש"י

אישטרילי"ר [אישטינדילי"ר]. לפשוט. פריצונ"ש. צמרמורת.

מוסף רש"י

תיר. עי (תענית יב: מגילה יח:) כדמתרגמינן ויקן ויתעבר (תענית שם). **לאהדורי סברא.** דכר הכא מצינת הלב (מגילה שם) אם צריך ממנו דבר שלריך להיזהר מיני יודע לומר בעוד שמתנמנם (תענית שם) במילתא דלריכא קבלת כגון שמולנין אומו היכן נגמא כלי זה, וכי מדכרו ליה. הגמנו במקום פלוני, מידכר. ואומר כן או לאו (רשב"ם פסחים קכ:). **ויעבור את הכושי.** קדמו לרון לפניו (סוכה לט. ובע"ז פסחים ז: ומגילה כא:). **ויעבור מלכם לפניהם.** יקדים ליל בקלם (פסחים שם). **כל אשה שיש לה וסת.** קבוע ג' פעמים ובדקה בשעת וקתה ומלאתה טמאה, דיה שעתה ולילא למימר דמעיקרא הוה קתם, דוחלי תוחא בזמנו בא (לעיל ב.).